

פתאום קם אדם

איליה בר זאב: מעל קווי המתח, הוצאת קשב לשירה 2010

"פתאום קם אדם", כתב המשורר אמיר גלבע, כן פתאום קם אדם ומחליט לכתוב שירים, ולהיות משורר באמצע שנות השבעים לחייו. איליה בר זאב הוא ללא ספק משורר שמצליח במבנה העשוי מילים לצלם לנו חוויות של ילדות חוץ בקיבוץ טרם פרוץ המדינה, תצלומי תקריב של ירושלים, ונופי המילים רוכסים את ריץ רץ ילדותו בדרך אל מלחמת השחרור והמצור על עיר הקודש. המוות משחק בעט הכתיבה כצבע האפור על גופות החיילים ביום פקודת הירי, שוכבים מחוררים במדי הוית. המון דם במחזור יום הכיפורים של בר זאב, ופגזי ארטילריה נורים מעטו ופוגעים, כמו בזמן אמיתי; מוצבי בטון עם אדני רכבת קורסים, ותוהו נורא יורד ומשחיר את קיומנו.

הכותב חושף גם עניינים אישיים, וטרדות יומיום מוזמזמות בעיני רוחו כמו הספיגו את הדף בטעם המריחמוץ של סנדוויץ' שמכרסם פועל ייצור בהפסקת הצהריים מחיים שהם לא חיים. יפה הבשלות בשירי המשורר, שמיטיב לגעת בחוד דוקרן הקרח, ולפצוע את העור החשוף בפני שלד הגוף, שסופו ריקבון מתמשך מתחת לפני האדמה.

אי אפשר להתעלם מהמחזור הנכדה גטע. אומרים שילדים וכלבים גונבים את ההצגה, ואיך לא. בר זאב מתכסה ברכות צמר הגפן של נכדתו, ערסל

נדנדו בין שני עצי השדה מכה שורשים, וכמה טונות של נוצות הוא משיר מגופו ספוג האהבה, כמו בשיר 'בהודש העשירי': "מזחילה אינדיאנית לתנועה על ארבע/ שתי ידיים, זוג רגליים/ ואת במרדף אחר התלתולות/ בחצר הבית/ להן זנב, ציפורניים ורעב מיילל/ לך תתול מפואר ועיניים./ מה

נשתנו הימים הללו?/ שנים ראשונות רוצות לנגוס/ בענבים השחורים." כמה פסטורליה וריאליזם יש בשיני החלב של גטע, שנוגסות בפרי הגפן המתקתק, החופף ליין משובח בתוך בקבוק הפלסטיק של הילדות.

רוני סומק

הערה אישית בשולי טופס הבקשה לחידוש הדרכון העיראקי

לסלח אל חמרני

בין שפתי החיט שיתפר לי את
חליפת השיבה תרעד
סכה.
כשיפתח את פיו
יךר החרר,
והגעגעו שאמציא לכבוד בגרד הבוגרנית
שנמחקה מזכרוני,
ילכד בסרט מדידה
הכרוך על צנארו
כחבל תליה.

רוני סומק וסלח אל חמרני, צילום: איובל לגני

ימי הפרקינסון

יעל ישראל: אני ואמא בבית המשוגעות, הוצאת ספרא 2010, 216 עמ'

"אמא כבר שכנה לבטח בסנטורים, סורגת סוודרים מצמר מלוכלך בריר ובקיא....." כשקראתי את ספרה (ההמישי) של יעל ישראל, היתה בי תחושה של חלום בחצר האחורית שלי. אמי חלתה בפרקינסון, מחלת הרעדת, שבה השליטה באיברים היא רק חלום נכסף של הסובבים את החולה. לכן, הקריאה היתה כמין מנהרת זמן, וקל היה לי להזדהות עם הדמות המוליכה את הסיפור כחוט השני.

אני ואמא בבית המשוגעות הוא רומן השזור במסרגות של זמן. יש

בו אם שחיה ב'קן הקוקייה', ובתה, גיבורת הספר, שבכל יום ד' יוצאת לבקר אצלה. במשך עשרים שנים סורגת האם באותו צמר כמו מנטרה קבועה. יש כל כך הרבה בסיפור של יעל ישראל: גיבורה שחיה את חייה במין החמצה של אהבה סוערת,

ספונטנית. אובססיבית לזכות בטבעת נישואים מגבר תלוש מהחיים, שממנו יש לה ילד, שאותו היא מכנה "מפלצון"; יש סטוצים עם דון ז'ואן מזדקן, ומסע רגשי הזוי, מסע של הישרדות, נוכלות, ניצול מיני, ואפילו אלמנטים ביוגרפיים מחייה של המחברת, על אביה ששודך ללא ידיעתו, בשנות השלושים של המאה שעברה, ל"אנדרוגינוס", אשה עם אברים זכריים כלואים, משהו שהוא בין לבין. כן, אולי הזוי, אבל במציאות שלנו.

יעל ישראל, בשפה מיוחדת משלה - שהיא גם קריאה מאוד - שפה אשר כובשת גם רגעים אינטימיים בסדין המיטה, אינה וולגרית, אלא שופכת את סוד הנשיות עם הקנאה הלוחצת, כאב הפרידה, חברות על תנאי אפילו הפסיכולוגית

האנגלוסקסית על ספת הטיפולים, מתגלה כאשה המורחת את הנפש, יותר מאשר מעמיקה לנדבך הנשמה. המחברת לא חוסכת את שבט לשונה גם מאם האהוב, ועורכת עמה מסע של יום ארוך אל תוך הלילה, חשבון של חיוביים בדף הכאב.

אבי אליאס